

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גליון חגיגי לפורים

זליגר שומרון

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים

בעמדנו בפתחו של חג הפורים עלינו לזכור כי החגים שנקבעו לדורות בעם ישראל לא נועדו רק להזכיר מאורע שהתרחש לפני אי אלו שנים. חג שנקבע לדורות בא ללמד ערכים לדורות. אשרי הדור אשר קולט מתוך המסרים הכלליים של החג, מסרים שיש להם ערך מיוחד לדור שלו.

אחד המסרים החשובים ביותר לדורנו הוא המסר של: "לך כנוס את כל היהודים". במגילת אסתר, הראשון שעומד

על עובדת היותנו עם אחד, הוא המן הרשע (אסתר ג', ח), שפתח את דבריו בציון העובדה כי **יִשְׁנֹנו עִם אֶחָד**, אך תוך כדי דיבור הדגיש כי עם זה הינו **"מִפְּזָר וּמִפְּרָד"**. בהמשך לדברים אלו, ביקש המן הרשע להשמיד את עם ישראל, בלי להבדיל בין חלקיו השונים של העם: **"לְהַשְׁמִיד לְהָרַג וּלְאַבֵּד אֶת כָּל הַיְהוּדִים מִנְעַד וְעַד זָקֵן טָף וְנָשִׁים בְּיוֹם אֶחָד"**.

במשך כל הדורות המשיכו אויבינו להתייחס אלינו כיחידה אחת. כאשר צורך היהודים הגדול, היטלר ימ"ש, ביקש להשמיד את כל היהודים ב'פיתרון הסופי', הוא לא הבדיל בין יהודי שומר תורה ומצוות באדיקות לבין יהודי מתבולל שאפילו סבו שכח שהוא יהודי. גם בימינו אלו ממש, אויבינו הקמים עלינו לכלותנו אינם מבדילים בין

יהודי ליהודי לפי מראהו או מעשיו. **אנו עם אחד, בין אם נרצה ובין אם לאו.**

דברים אלו, שאויבנו הבינו בצורה טבעית, הינם אמת גדולה. כך מלמדים אותנו חז"ל (ויקרא רבה, פ"ד): **"תני רשב"י משל לבני אדם שהיו יושבין בספינה, נטל אחד מהן מקדח והתחיל קודח תחתיו, אמרו לו חבריו: מה אתה יושב ועושה? אמר להם: מה אכפת לכם, לא תחתי אני קודח?! אמרו לו שהמים עולין ומציפין עלינו את הספינה"**.

כולנו גוף אחד, כולנו נמצאים באותה סירה, וכולנו מתמודדים מול אותה סכנה שמתרגשת על כולנו. **כל יהודי הוא חלק בלתי נפרד מעם ישראל, בין אם הוא שומר מצוות ובין אם לאו, בין אם אנו מסכימים עם השקפתו ובין אם לא.** כולנו עם אחד!

כל יהודי הוא חלק
בלתי נפרד מעם ישראל,
בין אם אנו מסכימים
עם השקפתו ובין אם לא

אל מול הקמים עלינו להשמידנו, הנשק הטוב ביותר שלנו הוא אחדותנו. כך אנו למדים ממגילת אסתר. כאשר אסתר המלכה מתוודעת אל גזירתו של המן הרשע, היא מצווה את מרדכי: **"לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים"**. שאיפה זו לאחדות הונצחה גם במצוות משלוח מנות איש לרעהו, שנועדה לחזק את הקשר בין יהודי לחברו. זהו המסר אותו עלינו ללמוד מפורים לדורי דורות: **לך כְּנוֹס אֶת כָּל הַיְהוּדִים!**

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

סעודת ליל שבת

מחליטים לפי רצונם בלבד. אך באמת מי שמכניס לאנשים את המחשבה בראש מה לעשות ואיך לפעל – זה רק הבורא יתברך שמנהיג את העולם כולו, ואת כל אחד ואחד.

הבה נראה גם בספור מגלת אסתר, איך כל מיני דברים ארעו 'במקרה' בגלל שכל אחד חשב שהוא מחליט לעשות דבר מסוים, אך באמת הקב"ה הוא זה ש'מושך' בחוטים והוא זה שדאג שכל אחד יחליט לעשות מה שעשה, ורק בזכות כל פרט ופרט, נוצר ספור שלם שמרכיב את גאלתם של ישראל.

שמעון הקטן ממש התלהב מההצגה של תאטרון הבבות, ושאל את אחיו: "איזו הצגה יפה זו היתה, ממש נהנת. אבל תגיד, איך הבבות הצליחו לזכור את הכל בעל-פה?". אפרים לא הבין: "מה זאת אומרת? מה בבה צריכה לזכור?". שמעון הסביר את תמיהתו: "זו היתה הצגה ארוכה והן בסה"כ בבות, אז איך הן זכרו את כל מה שהן צריכות להגיד ולעשות בהצגה?". אפרים צחק והסביר לאחיו הקטנטון בנחת: "הבבות לא עושות בעצמן כלום. יש מישהו מלמעלה שמפעיל אותן. הידים והרגלים שלהן מחברות לחוטים, וכשהמפעיל מחליט שבבה צריכה להרים את היד, אז הוא מזיז את החוט כלפי מעלה וזה גורם שהיד שלה מורמת למעלה, וכשהוא מחליט שבבה צריכה לפל לרצפה, אז הוא מזיז את החוטים כלפי מטה. זה רק נראה שהבבות פועלות, בעצם כל מה שהן 'עושות' זה רק פעלה של מי שמפעיל את תאטרון הבבות". שמעון הבין וצחק על עצמו, שבאמת חשב שבבה יכולה להחליט לבד מה לעשות.

דליג'ר שומרון

המגלה פותחת במשתה המפאר והארך של המלך אחשורוש, ובעיאו מבקש אחשורוש בקשה מוזרה: "תביאו לפה את ושתי, אני רוצה להראות לכלם איזו אשה יפה יש לי". ושתי היתה אשה לא צנועה והיא מאוד רצתה לבוא אל המלך ולהראות לכלם את הגוף שלה, אבל אז היא גלתה משהו לא צפוי מראש: "איזה כסף. אני אלך להראות לכלם את הגוף היפה שלי, וכלם יגידו עלי... אבל רגע, מה זה? מה אני רואה פה במראה? מה זה הכתם המגעיל הזה שנוצר לי על הגוף??". בדיוק אז ה' עשה שתצמח לה צרעת עם כתם שגרם לה להראות לא יפה. אבל היא התבישה להגיד את זה לשליח של אחשורוש: "תגידו לו שאני לא רוצה לבוא, זה לא מתאים לי עכשיו".

העולם שאנו חיים בו דומה לתאטרון בבות. יש בורא עולם מלמעלה שמחליט מה יקרה בכל רגע ורגע. בנגוד לתאטרון שברור שהבבות לא עושות כלום, בעולם שלנו אנשים חושבים שהם עושים דברים והם

המשך הסעודה הכאה...

חידות אהוגילה

- 1 על כמה מדינות מלך אחשורוש?
- 2 למה אסתר לא גלתה את עמה ומולדתה?
- 3 מה רצו בגתן ותרש לעשות למלך?
- 4 מה עשה אחשורוש לבגתן ותרש?
- 5 מדוע ושתי לא רצתה לבוא אל המלך אחשורוש?

5: יטווא טא טלחמח טחלא טז טטוטז
 4: סטוא טגז
 3: יטוא זוטגז זוטא זחלגז
 2: יטגזט זאמח טז טוא זחלגז
 1: יטוטז זזו חז
 טוטוטוט

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים אוזניים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

סעודה שניה

מתאימה לו ומי כן, אך באמת הבורא דאג לכך שאסתר תגיע לתפקיד החשוב כדי שתוכל לפעול למען ישראל.

"נמאס מהאחשורוש הזה. מאז המלכה החדשה, הוא הוריד אותנו מהתפקיד החשוב, ושם אותנו בתור סריסי המלך. גם תפקיד מביש וגם אנחנו כל הזמן עסוקים, בקשי נותנים לנו לישון", רטן בגתן. תרש הסכים בחרש: "כן. כלם שונאים את אחשורוש. בוא נעשה את מה שאף אחד לא מעז לעשות". בגתן לא הבין לאן חברו חותר: "למה אתה מתכוון?". תרש הסתכל שאין סביבם מישהו שמבין את שפתם הטרסית ואמר במפרש: "נגיש למלך כוס עם רעל ונפטר ממנו אחת ולתמיד. חה חה חה". אך היה שם אדם צדיק מהסנהדרין, שידע הרבה שפות, והכיר גם את השפה הטרסית. היה זה מרדכי היהודי שחשב לעצמו: "אני חיב לידע את המלך, אם יקרה משהו למלך ויגלו שאסתר יהודיה, בטח יאשימו את היהודים שהם קשורים לזה". ואכן מרדכי אמר לאסתר, והיא גלתה למלך. "איזה צרוף מקרים מעצבנו! איך קרה שדוקא מרדכי היהודי שמכיר את השפה שלנו היה שם לידנו כשדברנו?", חשבו לעצמם בגתן ותרש, שאינם יודעים וכלל לא מבינים שבורא עולם באמצע להכין את הצלת ישראל מצרתם, ולכן הוא דאג ל'צרוף מקרים' זה. המלך הרג את בתגן ותרש ובאפן מפתיע הוא לא שלם שכר גדול למרדכי במקום, אלא רק רשם זאת בספר הזכרון. גם זה היה חלק מהתכנון האלוקי, כי אם מרדכי היה מקבל את שכרו במקום, בהמשך לא יזכרו את פעלו ואת הנאמנות שלו ושל אסתר למלך.

המלך כנס את יועציו: "מה אתם אומרים, איך עלי להגיב לושתי שסרבה להגיע?". היה אפשר לפתור את הבעיה בשקט, ולא לפרסם בכל העולם על הפדיחות של אחשורוש. אך אחד היועצים, ממוכן, כעס על ושתי, ורצה שהיא תענש בחמרה. הוא חשב לעצמו "הרי ושתי הזאת כבר השפילה אותי בעבר ונתנה לי סטירות מבישות מול כלם. אח"כ היא בזתה את אשתי, שהזמינה כמעט את כל הנשים למשתה שלה, ורק את אשתי היא 'שכחה' להזמין. וחוץ מזה, אם ושתי לא תהיה המלכה, בטח המלך ירצה להתחתן עם הבת שלי, והבת שלי תזכה להיות המלכה! אני חיב לגרם למלך להפטר מושתי, והנה ההזדמנות שלי". וכך ממוכן מציג למלך כאלו הסרוב הקטן הוא בעיה רצינית שצריכה להטריד את המלך: "כשישמעו מה קרה עם ושתי, כל הנשים בממלכה יבזו את בעליהן. זו בעיה לאמיתית יש להוציא את ושתי להורג כדי למנוע את האסון". המלך משתכנע והורג את ושתי. ממוכן בטוח שהוא לבד החליט מהסבות שלו להרג את ושתי, אך באמת בורא עולם גרם לו לחשב כך כדי שיהיה אפשר להביא את אסתר לכס המלכות שזה יסיע לגאולת ישראל מהצרה שעתידיה לפל עליהם.

"המלך מחפש מלכה חדשה", הודיע הכרוז ברחבי הממלכה. נשים רבות התקשטו ולבשו בגדים נאים כדי שאחשורוש יבחר בהן, אך במשך ארבע שנים המלך לא בוחר באף אחת! לאחר אלפי נשים שעברו לפני המלך, אסתר נלקחה ללא רצונה אל המלך, וה' דאג שדוקא בה יבחר המלך. אחשורוש חושב שהוא זה שמחליט מי לא

המשך הסעודה הבאה...

חידות אהוגילה

- 1. למה המן התמלא חמה?
- 2. מה מחליט המן לעשות לעמו של מרדכי?
- 3. כמה כסף רצה המן לתת לאחשורוש שיסכים להריגת היהודים?
- 4. באיזה חדר יש צאן הפור של המן ומדוע שמח המן על כך?

י"ג מלוטט זרזן עז אוטוש ח"ג אק אוט ל"א
פ' ז'ל"א מלוטט עסלח עסלח ח"ג, ז'ל"א פ'
ע' ז'ל"א עסלח עסלח ז'ל"א ח"ג
ז' מלוטט עז ז'ל"א ז'ל"א ז'ל"א ח"ג
ז' מלוטט אקו ח"ג אק ח"ג ז'ל"א
מ"ג ז'ל"א ז'ל"א ז'ל"א ז'ל"א ח"ג
מ"ג ז'ל"א ז'ל"א ז'ל"א ז'ל"א ח"ג

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

סעודה שלישית

לפני שהוא מספיק להציע את הצעתו, ה' גלגל שהמן ישפל וכבודו של מרדכי יתעלה. בהמשך אותו יום במשנה השני המלך כבר עצבני על המן, ואז אסתר מספרת לו שהיא יהודייה והמן רצה להרג אותה ואת עמה. היה שם אחד היועצים, חרבונה. הוא גם היה אחד מהשתפים של המן בבצוע המזמה של תלית מרדכי על עץ, ואז הוא חשב לעצמו: "אני רואה שהדברים לא מתקדמים כמו שחשבתי. אם יגלו שגם אני הייתי קשור לנסיון לתלות את מרדכי, זה יהיה הסוף שלי. הדרך היחידה שלי להנצל, היא להלשין על המן שהוא רצה לתלות את מרדכי". חרבונה בטוח שהוא פועל לפי מה שטוב לו, אך באמת הקב"ה הוא זה שהשתמש במחשבות והדבורים שלו בשביל להפיל את המן.

וכך בורא עולם מושך בחוטים מלמעלה, דואג שכל אחד יחשב לעצמו את המחשבות שלו ויפעל למי מה שנראה לו, ורק מי שקורא את המגלה מתחלטה לסופה, ומתבונן בכל 'צרופי המקרים' שקרו, מבין שאין מקרה והכל זה יד ה' שפועלת בתוך הטבע, על ידי מחשבות ופעולות של בני אדם. כלם בבות בתאטרון של הקב"ה, והן פועלות רק על פי החלטת הבורא. שבעז"ה נזכה להסתכל כך גם על גאלת דורנו. להבין שכל מה שעברנו, עם קבוצת הגליות, הקמת המדינה מלחמות ישראל השונות ועוד – כל אלו הם יד ה'! הקב"ה פועל דרך כל מיני אנשים והחלטות כדי לקדם את גאלתו, עד שנגיע לגאלה השלמה במהרה בימינו אמן.

המן והמלך גזרו גזרה נוראה: רצח של כל היהודים בכל המדינות ביום אחד. הקב"ה מגלה למרדכי את מה שהחליטו אחשוורוש והמן בחדרי חדרים שתמורת כסף ימסרו היהודים לידיו של המן שיהרגם, ומרדכי דורש מאסתר ללכת לאחשוורוש ולבטל את הגזרה. אסתר מבקשת ממרדכי: "אני רוצה שעם ישראל יצום ויתפלל שלושה ימים לבטול הגזרה, וגם אני בעצמי אשתתף בצום ובתפלות, ורק לאחר מכן אגש אל המלך אחשוורוש". לאחר שלושה ימים של צום, אסתר אמרה להראות חלשה, חסרת כח ועם פנים נפולות. בנוסף, אסתר יודעת שאם המלך לא יסכים לקבלה הוא יהרג אותה, וזה אמור לגרם לכך שהיא תגיע אל המלך בתחושת לחץ. אך בורא עולם דאג לכך שהיא תלך עם פנים מלאות חיים, בקומה זקופה וכך המלך שמח לראותה וכסימן לכך הושיט אליה את שרביטו.

אסתר מבקשת מהמלך והמן להגיע למשנה באותו יום וגם למחרת, ובלבה היא גם מזמינה את בורא עולם שיתערב וידאג שיהיה בטול לגזרת המן. ואכן באותו לילה כביכול נדדה שנתו של מלך העולם הבורא ברוך הוא בעקבות גזרת ההשמדה על ישראל, ואז ה' מפעיל את המלאכים בעולמות העליונים, וכן פועל דרך אנשים חשובים בעולם שלנו. בורא עולם דואג שגם אחשוורוש לא ירדם באותו לילה, וכך תתחיל הגאלה (למרות שאחשוורוש לא יודע שה' הוא זה שגורם לו שלא להרדם). עם בקר המן מגיע עם הצעה לתלות את מרדכי, אך עוד

חידות מהצגילה

- 1 מה קרה בעיר שושן כשהתפרסמה הגזרה של המן? 2 כשמרדכי מודיע לאסתר על גזירת המן מה היא עושה?
- 3 באיזה גבה היה העץ שהכין המן? 4 מה הציע המן לקחת לאיש אשר המלך רוצה לכבדו ומי זוכה לקבל זאת?
- 5 מי גילה לאחשוורוש את העץ שהכין המן? 6 מה עשו מרדכי ואסתר כדי למנוע את הריגת היהודים?

השאלות הן: 1. מה קרה בעיר שושן כשהתפרסמה הגזרה של המן? 2. כשמרדכי מודיע לאסתר על גזירת המן מה היא עושה? 3. באיזה גבה היה העץ שהכין המן? 4. מה הציע המן לקחת לאיש אשר המלך רוצה לכבדו ומי זוכה לקבל זאת? 5. מי גילה לאחשוורוש את העץ שהכין המן? 6. מה עשו מרדכי ואסתר כדי למנוע את הריגת היהודים?

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

חידות בחרוזים על מגילת אסתר

מאת עומר פדור

3

דָּבַר לֹא דִרְשִׁיתִי - בְּהִגִּיעַ עֵתִי,
וְהָאֲשׁוּם שִׁמְסַרְתִּי - הִתְגַּלָּה אִמְתִּי.
בְּגוֹד שְׁלַחְתִּי - כִּשְׂאֲחֻזְתִּי חִלְחָלָה,
וְקָרְיָה הִבְאִיתִי - לְשִׁמְחָה וְצִהְלָה.
אֲדוּנִי הִתְכַּעַס - כִּשְׁהֶעֱלִיתִי תַחְנָה,
וְהַתּוֹדָה נִמְסַרְת - לִיְדֵי הַשְּׂכִינָה.
מִי אֲנִי?

1

פְּעָמִים בְּלֶבֶד - אוֹתִי מְזַכְּרִים,
וּבְכָל פְּעַם - אֶת שְׁמִי מְשִׁנִּים.
הִלַּכְתִּי יַחַד - עִם עוֹד שְׁשָׁה,
אֶךְ נִכְשַׁלְתִּי אִתָּם - בְּאוֹתָהּ מְשִׁימָה.
פְּעַלְתִּי בְּזָמַן - כִּשְׁמִי שְׁהוּ גָסֶס,
וְקִשְׁטִיתִי אֵילָן - לְכָבוֹד הַהֶדֶס.
מִי אֲנִי?

2

שְׁמִי הָאָרֶךְ - אֵינְנוּ שֶׁל עֲבָרִים,
וּבְכָל זֹאת נִזְכָּר - בְּשִׁלוּשָׁה סְפָרִים.
חֶזֶק פְּרִסְמִיתִי - בְּעֵינַיִי נָשִׁים,
וְלִפְגַּע בִּי נָסוּ - שְׁנֵי אֲנָשִׁים.
תִּכְשִׁיט גּוֹרְלִי - מִסְרְתִי לְשָׁנִים,
הִרְאִשׁוֹן דְּחוּף - וְהַשְּׁנֵי מִירוּשָׁלַיִם.
מִי אֲנִי?

4

לְכָל חֲבָרִי - שְׁמוֹת מְשִׁנִּים,
אֶף שֵׁיטְבָנוּ - תְּמִיד רְאִשׁוֹנִים.
סִכְסוּךְ מְשַׁפְּחִיתִי - וְלֹא מִמֶּשׁ קִיּוּמִי,
הַפְּכִיתִי לְאֶסּוֹן - בְּסִדּוֹר בִּינְלָאִמִּי.
בְּעֻקְבוֹת עֲצָתִי - שִׁיטְמָה לְמַעֲשָׂה,
הַתְּקַרְב יְהוּדִי - וּמְאוֹד הַתְּנַשָּׂא.
מִי אֲנִי?

5

קִשְׁיֵשׁ הֵייתִי - בְּעֻלּוֹתִי לְגִדְלָה,
וְלִמְעַמְדֵי הַגְּעִתִי - עַל יְדֵי תַחְבּוּלָה.
בְּסִכְסוּךְ לֹא נָעִים - עִם בְּעַל יְהִרָה,
עַל עַמִּי הַמְטִיתִי - אֵימָה מְצָרָה.
קִבְעִיתִי תַאֲרִיכִים - לְצִיּוֹן תְּפִנִּית,
וְקוֹרוֹתֵי תַעֲדוּ - בְּשִׁפָּה לֹא עֲבָרִית.
מִי אֲנִי?

דליגה שומרון

פניני חיים

חידות בחרוזים על מגילת אסתר פטרונות מאת עומר פדור

1

התשובה: חרכונו

פְּעָמִים בְּלֶבֶד - אוֹתֵי מְזִכְרִים,
 < שֵׁמוֹ מוֹכֵר פְּעָמִים בְּמֵלֶכֶה.
 וּבְכָל פְּעַם - אֶת שְׁמֵי מְשֻׁנִּים.
 < חֲרָכוֹנוֹ, חֲרָכוֹנוֹ.
 הַלְכֵתִי יַחַד - עִם עוֹד נְשֻׁה,
 < מִשְׁבַּעַת הַסָּרִיסִים Jene
 אֶהְיָא אֶת וְשֵׁתִי.
 אֲךְ נִשְׁלַתִּי אִתָּם - בְּאוֹתָהּ מְשִׁימָה.
 < וְשֵׁתִי סִירְכָה אֲבֹא.
 פְּעֻלְתִּי בְדָמִן - כְּשִׁמְיֵשֶׁהוּ גָסֶס,
 < הַשֵּׁשֶׁן עַל הַמָּן שֶׁנִּקְאֵס אֲמֻזְקָה.
 וְקִשְׁטֵתִי אֵילָן - לְכָבוֹד הַהֶדֶס.
 < הֵבִיא אֶתֵּיִת הַמָּן עַל עַל
 אֲכָבוֹד הַפְּסָם הִיא אֶסְתֵּר.

2

התשובה: אחשוורוש

שְׁמֵי הָאָרֶץ - אֵינָנו שֶׁל עֲבָרִים,
 < אַחְשׁוֹרוֹשׁ אֵינָנו שֶׁ עֲבָרִי.
 וּבְכָל זֹאת נִפְדֶּר - בְּשִׁלוּשָׁה סְפָרִים.
 < מוֹפֵיעַ בְּשִׁלוּשָׁה סְפָרִים: אֶסְתֵּר,
 בִּינְאוֹ וְעֵזְרָא.
 חֵזַק פְּרִסְמָתִי - בְּעֵינֵי נְשִׁים,
 < "וַיִּשְׁלַח סְפָרִים... אֶהְיֹת כָּאֵשׁ
 שֶׁכֵּר בְּבֵיתִי".
 וְלִפְגַּע בִּי נֶסוּ - שְׁנֵי אֲנָשִׁים.
 < כִּזְתָן וְתֵרַשׁ נִסּוּ אֶהְתַּקֵּס בּוֹ.
 תִּכְשִׁיט גּוֹדְלִי - מִסְרְתִי לְשִׁנַּיִם,
 < אֶת טֹבַעְתּוֹ, שֶׁעַל פִּיהַּ "יִשָּׁק בְּכֵר,
 נֵתן אֶהְיֹן וְאֶמְרָכִי.
 הָרֵאשׁוֹן דְּחוּף - וְהַשֵּׁנִי מִיְדוּשָׁלַיִם.
 < "וְהָמָן וְכֵחַל אֶל בֵּיתִי"; "מְרָכִי...
 אֶשְׁכַּח הַגְּלָה מִיְדוּשָׁלַיִם".

3

התשובה: אסתר

דָּבָר לֹא דְרֻשְׁתִּי - בְּהִגִּיעַ עֵתִי,
 < "וְהִבְדִּיעַ תֵּרַךְ אֶסְתֵּר... אִלֵּא הַקִּשְׁפָה שְׂפָכֵר".
 וְהָאֲשׁוּם שְׁמִסְרְתִי - הַתְּגִלָּה אִמְתִּי.
 < וְתֵאמָר אֶסְתֵּר אֲמַלֵּךְ בְּיָמַי מְרָכִי.
 וְיִבְקֶשׁ בְּפָכֵר וְיִמְצָא.
 בְּגוֹד שְׁלַחְתִּי - כְּשִׁאֲחֻזְתִּי חִלְחֵלָה,
 < "וְתִתְחַלְחַל... וְתִשְׁלַח בְּכָרִים אֶהְיֵי
 אֶת מְרָכִי".
 וְקוֹרֶה הַבְּאֵתִי - לְשִׁמְחָה וְצִהְלָה.
 < כִּלְכּוֹת מֵעֵשִׂיהַּ - "וְהִעִיר שֵׁשֶׁן
 צְבָלָה וְשִׁמְחָה".
 אֲדוּנֵי הַתְּנַעֵס - כְּשִׁהֲעֵלִיתִי תְחֻנָּה,
 < תְּחִינָתָה אֶהְסֵר עֲצֵת הַמָּן עוֹרְכָה
 אֶת כֶּסֶס הַמֶּלֶךְ.
 וְהַתּוֹדָה נִמְסַרְת - לִידֵי הַשְּׂכִינָה.
 < אֶת הַפּוֹסָאֵה עַל הַחֲצוֹה אֲנִי
 מוֹסִירִים אֶה'.

4

התשובה: אחוכ

לְכָל חֲבֵרִי - שְׁמוֹת מְשֻׁנִּים,
 < "כִּי־שָׂאָה שְׂתֵּר אֶמְתָּא תְּרִישֵׁי מְרָסִים אֶמְתָּא מוֹכֵן".
 אֲפִי שְׁיִשְׁבְּנוּ - תְּמִיד רְאֻשׁוֹנִים.
 < "...הִי־שָׂבִיב רְאֻשְׁךָ בְּמִלְכּוֹת".
 סְכָסוּךְ מִשְׁפַּחְתִּי - וְלֹא מִמֶּשׁ קִיּוּמִי,
 < סִירוּכָה שֶׁל וְשֵׁתִי אֲבֹא בְּכּוֹ הַמֶּלֶךְ.
 הַפְּכֵתִי לְאֶסּוֹן - בְּסֻדְרֵי בֵּין-לְאִמִּי.
 < "לֹא עַל הַמֶּלֶךְ אֲבֹא עֲתֵר... כִּי עַל כָּל הַפְּשָׁרִים
 וְעַל כָּל הַפְּשָׁרִים".
 בְּעֻקְבוֹת עֲצִתִּי - שְׁיִשְׁמָה לְמַעֲשֵׂה,
 < "וְעֵשׂ בְּמִלְכּוֹ בְּפָכֵר מוֹכֵן".
 הַתְּקָרֵב יְהוּדִי - וּמֵאוֹד הַתְּנַשָּׂא.
 < בְּעֻקְבוֹת הַחֹלֶפֶת וְשֵׁתִי, הַתְּנַשָּׂא מְרָכִי הִיְהוּדִי.

5

התשובה: מרפכי

קְשִׁישׁ הֵייתִי - בְּעֻלּוֹתִי לְגִדְלָה,
 < שֶׁכֵּרִי אֶלֶף מִרוּשָׁלַיִם עֲשָׂרֹת שָׁנִים אֶפְנֵי סִיפּוֹר הַמֵּלֶכֶה!
 וְלִמְעַמְדֵי הַגְּעֵתִי - עַל יְדֵי תְחֻבּוּלָה.
 < הַתְּחַבּוּלָה שֶׁל אֶסְתֵּר אֶהְפִּי אֶת הַמָּן.
 בְּסֻכָּסוּךְ לֹא נַעִים - עִם בְּעַל יְהִרָה,
 < הַמָּן הַתְּמַלֵּא חֲמַה מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הִשְׁתַּחֲוּוּ אוֹ.
 עַל עֵמִי הַמְּטָתִי - אֵימָה מְצָדָה.
 < הַמָּן בִּיקֵשׁ אֶהְשִׁיבֵם בְּעֻקְבוֹת כֶּךָ אֶת עַם מְרָכִי.
 קִבְעֵתִי תְּאֲרִיכִים - לְצִיּוֹן תְּפִנִּית,
 < קִבַּעַת אֶת חַז פּוֹרִיכִי כִי"ב וְכֵ"ו.
 וְקוֹדוֹתֵי תְּעַדוּ - בְּשִׁפְפָה לֹא עֲבָדִית.
 < הַצִּבּוֹת אֶת אַחְשׁוֹרוֹשׁ נִכְתָּבָה בְּכֵרִי הַיּוֹמִים אֶסְתֵּר אֲמַלֵּךְ.

דליגה שומרון

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

פורים

שו"ת - תחפושות בפורים

* עפ"י תשובתו של הרב דרוקמן בספרו ואשיבה, אמונה, עמ' 206.

שאלה: האם יש משמעות כלשהי לתחפושות בפורים - או שמדובר במנהג סתמי וילדותי?

תשובה: ההתחפשות בפורים קשורה לאירועי מגילת אסתר. אפשר לומר כי אסתר עצמה התחפשה ו"לבשה מסכה" שהסתירה את זהותה בכך ש"לא הגידה אסתר את עמה ואת מולדתה" (אסתר ב, י). גם כשנצרכה אסתר להפיל את צורר היהודים, "לבשה" תחפושת אחרת ועשתה עצמה כידידתו הקרובה של המן בהזמינה אותו פעמיים למשתה משפחתי עימה ועם המלך. המן לא שיער שמאחורי התחפושת עומדת שליחתו של מרדכי היהודי, ושכל מטרתה להצביע ברגע הנכון לעברו ולחרוץ את גורלו.

במדרש (אסתר רבה ז, ט) מובא שגם אליהו הנביא התחפש במגילה. חז"ל אומרים כי חרבונה, הסריס שהלשין למלך על המן והביא לסופו של צורר היהודים - היה בכלל אליהו הנביא: "מה עשה אליהו זכור לטוב - נדמה לחרבונה", ומשום כך אנו אומרים לאחר המגילה ש"גם חרבונה זכור לטוב".

מעל לשני אלו, נוכל למצוא שתי "התחפשויות" מהותיות יותר בסיפור המגילה. חז"ל (מגילה יב, א) אומרים כי איום הכליה שריחף מעל ישראל נגזר עליהם מפני שהשתתפו במשתה שערך אחשוורוש. לפי חז"ל, במשתה זה חגג אחשוורוש את סופם של ישראל מתוך מחשבה שהם אינם עתידים להיגאל עוד, והיה בזה מבחינתו ניצחון על אלוהי ישראל. בהשתתפותם של יהודים באותו משתה היה אפוא חילול השם נורא.

אפשרות אחרת המובאת בחז"ל היא שהגזרה הוטלה עליהם משמיים מפני שהשתחוו לצלם שהקים נבוכדנצר מלך בבל בתקופה מוקדמת יותר.

אכן, בסופו של דבר לא יצאה הגזרה אל הפועל, משום שישראל "לא עשו אלא לפנים". כלומר, ההשתחוות לצלם

נבוכדנצר וההשתתפות בסעודת אחשוורוש היו הצגה בלבד מצד היהודים, הם לא האמינו בצלם ולא שמחו בגלותם, אך עשו כן רק לפנים, כלפי חוץ. ה' ידע כמובן את האמת, ולכן אף הוא עשה הצגה בלבד - העמיד פנים כאילו הם עתידים לכלות בגזרת המן, אך למעשה, הושיע אותם.

כלומר, עם ישראל, בהיותו בגלות, "התחפש" בשני האירועים הללו לגויים בהתנהגותו, וכאילו הביע הסכמה עם מעשי הגויים ואף ביטא שמחה כלפי חוץ על גלותו שלו. אך כל אלו היו תחפושת ומסכה בלבד. בפנים, עם ישראל נותר בקדושתו, ומפני כן זכה לגאולה.

אך נראה כי "המתחפש" הגדול ביותר במגילה הוא דווקא הקדוש ברוך הוא! את כל גאולת פורים גלגל ה' ב"תחפושות", בלי להראות את פניו, עד כדי כך ששמו לא נזכר במגילה אפילו פעם אחת! ה' גלגל את כל אירועי המגילה בסתר, דרך המציאות הטבעית, במצב של הסתר פנים. המגילה מפגישה אותנו עם מי שנמצא מאחורי מסכת ההעלם, ההסתר, ומוביל את המציאות כולה לפי רצונו.

בסיפור המגילה התכסה כביכול ה' בגלימה והסתיר את עצמו מפנינו. מסיבה זו אנו גם שותים יין בפורים, שכן: "נכנס יין - יצא סוד" (עירובין סה, א). היין מבטל את המציאות החיצונית הגלויה ומגלה את הסוד שמתחת לפני השטח, את יד ה' הפועלת ומושיעה את ישראל מבעד לגלימה. ואכן, גלימה, מגילה ולגימה בנויות מאותן האותיות, ועניין אחד לכלולן.

על כן, אומנם איננו יודעים מה מקורו המדויק של מנהג ההתחפשות בפורים ומתי התחיל, אך הוא בוודאי עתיק מאוד, ואם בוחנים אותו במבט אמוני וערכי, אפשר למצוא בו את סודה של מגילת אסתר, מגילת ההסתר וההתחפשות.

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל סביב שולחן השבת

פורים

פורים עם מו"ר זצ"ל

יצחק גולדברג, בוגר הישיבה

"זה. זה. זה... המלך!... אני מכיר אותו!..."

כך היה מסתיים המשל שמו"ר זצ"ל היה מספר כמה פעמים כל שנה במהלך חודש אדר ובפורים בווריאציות שונות, על מלך שהתחפש והלך בשוק, כדי להמחיש את עניין הסתר הפנים, וההבדל בין ההתגלות של פסח וזאת של פורים. משפט הסיום הזה מתנגן לי בראש, בקולו של הרב, ומרגש אותי עד דמעות. בין כל המשלים שהרב היה מספר, המשל הזה, עם סיומו ההומוריסטי, בולט בזיכרון שלי והוא זה שהיה נותן את הניגון לתקופת פורים בישיבה.

אווירת החגים היא השידים, היא המאכלים, ובישיבה - היא הייתה השיעורים הקבועים והחוויות סביב מו"ר זצ"ל. עבור כל מי שלמד בישיבה הגבוהה אור עציון, מו"ר זצ"ל היה חלק מרכזי של כל חג במעגל השנה, ובמיוחד בפורים.

עונת פורים הייתה מתחילה תמיד עם מסיבת ראש חודש אדר, שהייתה מתקיימת בביתו של הרב - הבית השני של כל תלמידי הישיבה. בשנים הראשונות הרב היה רוקד אתנו, אבל גם כשנחלש כוחו, הרב היה מאיר את חדרו, ושמח אתנו, ממקומו בקדמת החדר. אחרי כמה שעות של ריקודים ודברי תורה מפי הר"מים, היה מגיעה הרגע שכולם ייחלו לו - מו"ר היה מוסיף על הדברים, ומרחיב בענייני החג.

בשבת זכור שוב כולם בבית הרב, בטיש של ליל שבת, כולם מצטופפים בפארענטשעס (יציעים) סביב השולחן הארוך ומלא כל טוב, ומו"ר זצ"ל בראשו. שירים, ריקודים, שתיית לחיים, ודברי תורה משמשים בערבוביה עד השעות הקטנות. כמה ימים לאחר מכן הגיע היום שכולם חיכו לו - היום הקדוש והנורא, פורים.

בליל פורים היינו מתקבצים בבית הרב, ומחכים שיצא מהחדר האחורי מלאך בדמותו של אדם, לבוש בקפוטה ארוך, חבוש בשטריימל, ובקבוק יין בידו. את הרב היינו מלווים לחדר האוכל למסיבת פורים שהייתה מתחילה עם הגעתו ומסתיימת עם יציאתו. יריית הפתיחה של המסיבה היתה כאשר הרב פתח את בקבוקו ובידך בכוונה. כולם עונים אמן, והתזמורת פותחת עם ההמנון של היום: "חייב איניש לבסומי בפורי". למרות שבשנים האחרונות הרב לא רקד במסיבה, הרב האיר את החדר והפיץ קדושת פורים באמת. בשלבים מסוימים היו מביאים את המיקרופון לרב כדי לשיר שירים מובחרים, ובמהלך כל המסיבה הרב היה יושב, ומחלק ברכות בסבלנות ובנחישות, לא משנה מי ביקש וכמה הוא היה שיכור, כל הפושט יד נותנים לו.

בבוקר הרב היה אוכל איתנו בסעודה, יושב ומקשיב לפורים תורה של הר"מים והתלמידים, ולעיתים מוסיף הערות, בהומור הראוי לחג פורים. במהלך הסעודה, הרב מנחם מנדעל וזכור, ראש הכולל בנחלת הרב חב"ד, ומחשובי רבני חב"ד, היה מגיע לבקר את מו"ר זצ"ל, ותמיד היה מדהים לראות את דמת הכבוד ההדדי בין שני הרבנים, שבאו מעולמות שונים.

שיא היום, כמו תפילת נעילה, היה כשחזרנו לבית הרב, לקראת הערב, לסעודת פורים אצילית בה שמים וארץ נפגשו. אי אפשר לתאר במילים את קדושת המעמד. בחדר השיעורים, שהיווה את מרכז חיייהם של אלפי תלמידים, עמדו בחורים שכבר עברו את דמת "עד דלא ידע" וכל המעצורים שהיה להם בימות השנה כבר אינם, והם יכולים סוף סוף להתעלות. במרכז הכול יושב רבנו, כשקדושת פורים נסוכה על פניו. הסעודה נמשכה הרבה מעבר לצאת הכוכבים, והייתה מסתיימת עם תפילת ערבית מרוממת.

אשרי עין זכתה לראות כל אלה. וזכנו לקבל קדושת פורים באמת.

פורים שמח!

לעילוי נשמת הרב חיים מאיר בן אברהם מרדכי

פניני חיים

תורתו של הרב דרוקמן זצ"ל
סביב שולחן השבת

גם הקדוש ברוך הוא
"התחפש" בפורים. ד' התלבש
בגלימה של סיבות טבעיות,
וכך הביא את הישועה לישראל.
לזכר אותה גלימה -
אנו קוראים את המגילה.

הרב חיים דרוקמן זצ"ל

